Шумська, С.С. Волатильність і динаміка курсу гривні [Текст] / С.С. Шумська // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 травня 2011 р.) / УАБС НБУ. - Т. 2 – Суми, 2011. – С. 162-164.

С. С. Шумська, *канд. екон. наук,*
ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України", м. Київ

ВОЛАТИЛЬНІСТЬ І ДИНАМІКА КУРСУ ГРИВНІ

У контексті забезпечення конкурентоспроможності економіки країни значну роль відіграє валютна політика, що формує динаміку курсу національної валюти і тим самим має забезпечувати переваги в торгівлі та сприяти необхідним потокам капіталу.

Порівняльний аналіз волатильності валют країн світу стосовно долара США, проведений колективом російських вчених під керівництвом проф. Я. М. Міркіна за даними 32 індустріальних та 132 країн, що розвиваються, засвідчив, що в період 2003–2009 рр. курси валют більшості індустріальних країн (більш ніж 50 % їх кількості) та приблизно 25 % країн, що розвиваються, рухались у відносно вузькому коридорі з коефіцієнтом варіації від 8 до 10 % та коефіцієнтом осциляції від 24 до 30 %. Розширення меж коридору до 6–10 % за коефіцієнтом варіації та 18–30 % за коефіцієнтом осциляції дозволяє включити в нього більш ніж 80 % індустріальних країн та майже 40 % країн, що розвиваються. Коридор динаміки курсів з коефіцієнтом варіації від 6 до 12 % охоплює більше 50 % країн, що розвиваються, та 85 % індустріальних країн.

Більш висока диверсифікація у волатильності курсів валют спостерігається у країнах з економікою, що розвивається. Частина валют (15 % країн) мають нульову волатильність (фіксована прив'язка до долара США, адміністративно-регульовані валютні курси, валюти з обмеженою конвертованістю); в 3–5 % країн коефіцієнти варіації перевищують рівень 20–40 % та вище. Україна за коефіцієнтом варіації курсу попадає в групу країн (разом із Словаччиною, Чехією, Бразилією та Ганою), в яких за період 2003–2009 рр. курс коливався в межах 17–22 %; коефіцієнт осциляції від 42 до 51 % (як і в Чехії, Польщі, Ботсвані, Ямайці, Мадагаскарі). Російський рубль знаходився в межах коливань курсів "більшості" валют (8–10 %), тобто мав обмежену волатильність на рівні індустріальних країн і медіанної групи країн, що розвиваються.

У результаті валютної політики НБУ, інфляції та курсової політики в країнах-партнерах у динаміці номінального та реального ефективних курсів гривні стався розрив, що з 1995 р. досяг 65 відсоткових пунктів (рис. 1). Суть такого розриву – штучна "переоцінка" гривні як вбудованої компоненти фінансової системи, що закріпила знецінення гривні стосовно долара США (та корзини валют). Таку ж політику проводила в цей період і Росія, різниця між реальним (153,7) і номінальним (29,0) ефективними курсами рубля досягла на кінець 2010 р. 124,7 в.п. У країнах Єврозони та Китаї диференціал між реальним та номінальним ефективними курсами не перевищує 10–15 пунктів.

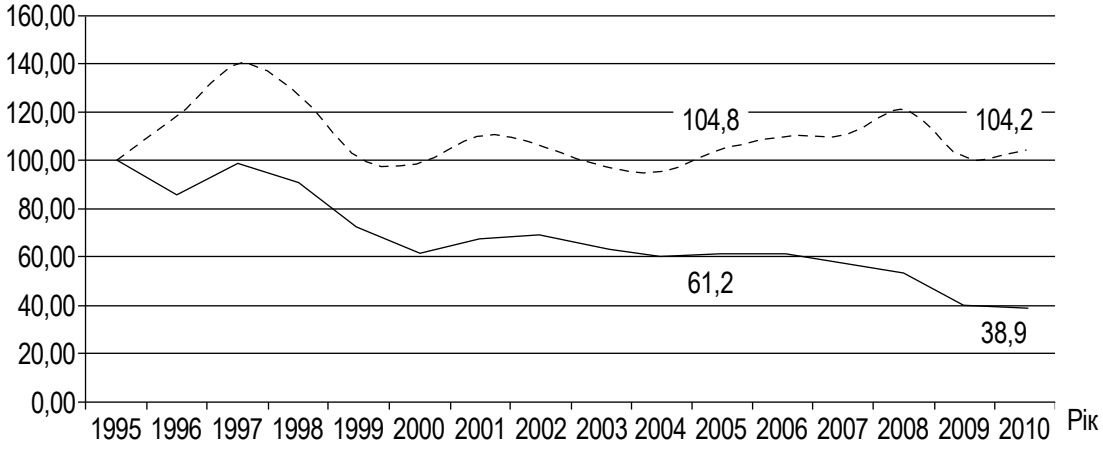

*Побудовано за даNEER (1995 = 100) - - - - - REER (1995 = 100)

Для України політика номінального знецінення національної валюти, а з 2005 р.

падіння номінального ефективного курсу NEER та зростання реального ефективного курсу REER призвело фактично до реального укріплення гривні, що на практиці стимулювало імпорт, створювало тиск на експорт, сприяло припливу короткострокового капіталу.